

KAREL FIBICH

BAJKAL -
VLADIVOSTOK

DOKONČENÍ TRILOGIE
„POVSTALCI“

Podle vlastních deníků,
původních dopisů a poznámek
bratří F. Čecha a Matěje
Nižnanského z roku 1919.

1931

NÁKLADEM VLASTNÍM

vinně dotáh na frajtra. Hlavní věc, aby nás šťastně převezli přes ty mořské kalužiny, ono to už nějaký bude...

Dnes jsme se hodně utahali. Prolezli jsme pěkný kus pobřeží, povozili se na krách, prolezli celé pásmo pevnosti na východním oblouku ostrova. V železobetonových kavernách prohlédli jsme všechny dostupné části zařízení. Výborně nám při tom posloužila svíčka, kterou Franta našel na břehu.

Naprostá opuštěnost těchto moderních verků působí podivně. Ani jediné strážě, ani živé duše kromě našich kluků, kteří jsou vlastně neobmezenými pány všech těch pevností.

Zásoby a kotýlky měli jsme s sebou. V zálivku u pobřežní jeskyně, kde stékal se skal pramének, jsme vařili čaj a obědvali uzené ryby s chlebem.

13. ráno překvapuje nás silná sněhová chumelenice. Dopoledne se opět vyjasňuje. Franta jede do Vladivostoku nakoupit uzené lososy, kteří nám včera náramně chutnali.

Funt stojí pouze 2 ruble. (Funt — 40 dkg.)

Je právě 2. výročí svržení carské dynastie a nijak zvláště to ve městě neoslavovali. Ba naopak, nosili prý tam ruští oficíři-monarchisté černé pásky na rukávech! Franta je nad tímto zjevem celý rozčertěn.

Je to skutečně mizerná skvna na štítu ruské inteligence a divná rána pro ruskou revoluci vůbec. Také noviny přivezl. Gazetta „Echo“ přináší zprávy, že v naší Československé republice je hlad. Kromě toho pojednává v delším článku o italsko-jihoslavském konfliktu. Tak se zdá, že se vrátíme z bláta do louže a že starý Nižnanský měl pravdu, když tvrdil, že válečné zlo nepřestane, dokud nevyhyne pýcha, ješitnost, sobectví a kapitál.

Po odpoledním koupání a praní prádla jdu do kanceláře pro žold. Najednou se zarazím, hledím... „Šmarja-jósef!“ voláme oba najednou a už si zuřivě máčkáme pracky s Adolfem Burianem ze Žabin. Takovýho něco!

Vyprávíme a vyprávíme, že vůbec zapomínám na žold. Vždyť je to secmilionská náhoda, setkat se se známým z jedné děrevně. Je to vůbec čtvrtý občan ze Žabovřesk, s nímž se od počátku 15tého roku setkávám ve vojsku. V 17tém to byl Ořech a Milfajt, kteří odjeli s Husákovým baťákem do Francie, v květnu v 18tém Mikeš v Samaře při kurýrské cestě za Maxou. O válčení máme si mnoho co povídat, ale o domově víme toho oba stejně málo.

„Ty už máš šediny, člověče!“ divím se Dolfovi.

„Však ty jich máš taky,“ ukazuje, „skoro víc než já.“

„Na mou duši, to je zajímavé. Už v Kijevě jsem to pozoroval hned po Zborově,“ vzpomínám.

„Kveteme, kamaráde, kveteme. Možná, že je to od těch sibiřskejch mrazů,“ smějeme se. „No ale děvčata snad proto přece jen na nás budou ještě brát.“

„Eh, na to já ještě nemyslím,“ praví Dolf, „na to je dost času, až se okoukáme. Vždyť jsme vlastně vůbec nic neužili. Nejbouřlivější a nejpěknější léta mládí ukradla nám válka. Já jsem si vůbec s nikým nepsal.“

„Máš pravdu,“ přisvědčuji, „přece však jsme jen vypělí chlapi a musíme se postarat, abychom vychovali a zanechali naši vydobyté republice nějaké ochránce z naší krve. Tak si někdy v legrandě se svým parťákem Frantou Čechem slibujeme, že postavíme každý aspoň jeden šestičlenný roj kluků na pole národa.“

Dolf se zubí: „Ty si dobrej, člověče. Psala ti

děvčata, nebo máš už nějakou vážnější známost z domova?“

„Vážnější známost? Ani řeči, vždyť jsem byl zelnář a neměl jsem šajnu o tom, co je to vážná známost. Myslím, že jsem se děvčat vůbec bál. Ani ne tak těch děvčat, ale toho, aby mně táta nevyprášil kalhoty, kdyby se o nějakém rande dověděl.“ — Veselé se tomu řehtáme.

„Co se psaní týká, tak psaly. Z domu jsem nemoh dlouho dostat nejmenší zprávičky, ale od děvčat to najednou začalo lítat, hned od pěti naráz. Někdy tak myslím na jednu z nich, na Máňu K., která mi také poslala asi tři lístky, ale to jsou zatím jen takové plané fantazie, které člověku tak občas napadnou na kavalci, než usne.“

Zase se vracíme k vojančině a pak se rozcházejme do svých bejváků. Pro žold přicházím poslední.

14. dopoledne dřepíme doma, jiní hrají „namí-chandu“. Říkají tomu též „člověče, nezlob se“. Po obědě podnikáme výšlap s Frantou a Burianem, brzy se však vracíme pro studený vítr. Večer trávíme u strejdy z Ameriky v zátiší, popijíme kávu a plkáme.

Venku chvílemi sněží, fouká vítr a jaro ne a ne se probudit. Takhle by to brzy otrávil.

Přibývá nás zde stále více a proto se zavádí zase trochu vojenský pořádek. Také pravidelnou službu — děžurstvo — již zavedli. Hned 15. mám službu u kuchyně při rozdělování menáže. Příštího dne jdeme opět jiným směrem k volnému moři. Ostrov není skoro vůbec obydlen civilisty. Pouze několik Číňanů a Korejců, pěstujících rybolov, se tu i onde usadilo.

Stálá nevlídnost počasí začíná být nepříjemná. Kluci proto stále více jezdí hledat zábavu do Vladi-

vostoku a z menších skupinek stávají se brzy celá procesí.

Ve štábu hned na to kápli a tak přidávají do řádu paragraf, kterým se výletnictví do města omezuje.

Kdo chce jet do města, musí to hlásit a vyžádat si dovolenku od velitele evakuační stanice, která se vyhotovuje zpravidla pouze na dobu od rána do večera. Přesčasové dovolenky vydávají se jen výjimečně na dobu 48 hodin.

Pro kontrolu frekvence přidělili na přístaviště „Kazaka Chabarova“ kluky od strážní roty s vintovkami.

17. jedu s Frantou do města, zabrousíme do kavárny, pak na bazar pro ryby a různé drobnosti do žaludku.

Handlíme pilně s Číňany, než něco koupíme. Jsou to vykutálení kosi a myslíme, že se každý z nich kšeftářem a handlířem již narodil, neboť obchod je pro ně hotovou vášní. K vůli obchodu snese chůďa mnoho nadávek a ústrků, jen když prodá aspoň za kopějku.

„To se Židi musí schovat do hnoje před těmito miškulanty,“ usuzuje Franta.

„Hele, pašácké lososí hříbtky,“ ukazují. Hned se tlačíme ke stánku, vybíráme dva kusy a handlíme:

„Chóďa, kolko rubla?“

„Desat,“ povídá s výrazem lhosejnosti, jako by s námi nechtěl vůbec mluvit.

„Blázníš? Dva rubla funt, ty Honzo copatej,“ nabízíme.

„Chjáá, nemá, nemá,“ ušklebuje se copan, „desat lubla.“

„Dva rubla štuk, chceš? Koupíme,“ zase my.

Chóďův zrak zasvítí: „Osjem lubla, berí, na.“ Už ho čapla horečka, nabízíme a Číňan odpovídá:

brněnských kamarádech z mládeži. Zpráva je však truchlivá:

Bratr Franta Jílek z Tomášova dvora u Zabovřesk sloužil v úderném batalioně a padl v boji u Posolské mezi Irkutskem a Verchně-Udinskem ve skupině plukovníka Ušakova.

Druhý, br. Robert Špičák, podporučík 1. roty úderné, byl zabit v boji u Klukveně brzy po prvních dnech bojů s bolševiky. Padl opravdu hrdinnou smrtí při útoku na nepřátelskou pozici kulometnou ještě s 12 jinými údernáky.

Bratr Jílek byl raněn na rozvědce. Slabou jejich skupinu přepadla bolševická přesila, nemohli ho odnést a tak pod sebou rozpálil ruční granát, jímž ubil sebe a obstoupivší ho nepřátele.

Nedávno dověděl se br. Burián také o Karlu Stejskalovi ze Zabovřesk. Sloužil jako četař u 5. roty 4. pluku a padl dne 1. června 1918 v boji o Michailovský posolok u Samary. Byl pohřben u vesnice Titovky blízko Tomilova na trati k Samaře... Smutné zprávy pro návrat „na rodninu“.

První týden květnový přináší nám překrásnou pohodu. Vše již je v plné letní parádě. Svěží zeleň pokrývá stráně i vrchy. Užíváme plným dechem těchto požehnaných krás přímořské ostrovní říše. Do města zajíždíme jen občas nakoupit a při nahodilých potřebách.

Vodní sport, ten nám přímo ucaroval. Za tichých večerů vyjíždíme na záliv, na tu krásnou fosforující hladinu s černou hlubinou a s četnými tajuplnými zjevy.

Unáší to duši do jiných sfér. Často setrváváme na vodě skoro do půlnoci, zpíváme, pozorujeme svítivé

medusy, tažení ryb v hlubině, které podjíždějí čln a při pohybu světélkují bleděmodrým nádechem. Obraz hvězdné oblohy v zrcadlovitě hladkém povrchu vody působí přímo závatným dojmem.

Občas zašplouchá na blízku delfín a zčeří hladinu, pak zase se rozhostí tajemné ticho, přerušené jen zřídka vzdáleným zavytím loďní sirény neb houkáním sov někde naproti ve skalách...

Pro změnu a ze zvedavosti jedeme s čínskými rybáři na moře přihlížet lovu krabů, ryb a různých potvůrek mořských. Na dně loďky má takový rybář okénko ze silného skla nebo také zvláštní truhlík na jedné straně otevřený, na druhé uzavřený skleněnou tabulkou.

Tímto zařízením pozoruje při zčeřené hladině mořské dno. Hned si ovšem říkáme, že si takové kukátko musíme také pořídit. Lov provádějí na mělčinách, kde hloubka nepřesahuje 5 metrů. Do vody mají spuštěny dlouhé tyče s kovovými vidlicemi na koncích a těmito pikami nabodávají živou kořist, která leží na dně nebo plave v blízkosti vidlice.

Pokoušíme se rovněž ulovit nějakou kambalu, odpočívající líně v mořské trávě. Brzy však poznáváme, že to není jen tak „hup na krávu a už je tele“, jak říkává Škodes.

Choďa z nás má děsnou přču, jak bezvýsledně bodáme po rybách, klidně ležících na dně a vyvalujících na nás blbě své vytočené oči. Sčuí se nám jak belzebub a smíchem přímo kváká.

Po četných nezdarech, které nás už málem „naprcávají“, běže nám vidlici z rukou, ukazuje do vody a současně naznačuje dvěma prsty bodnutí za krk.

Zavrtěl veslem na konci bárky, popojel o kousek, my za ním. Naklonil se nad vodu, my také a koukáme...